

י. ד. ברקוביץ - ספורים

י. ד. ברקוביץ - ספורים, הוצאת
 "קדימה", ניו-יורק, תרע"ט.

ספר זה שִׁיךְ לְקבוצה השנית של
 ה"כיבליותיקה העממית" היוצאת על-ידי
 ההסתדרות העברית באמריקה. ארבעה ספורים
 באו בספר הקטן, אולם הרשם שהם משאירים
 בלב הקורא הוא כביר, והוא עולה ומתגבר
 לאט לאט, מן הספור הראשון, שהוא מהשכיחים
 בספרותנו, עד הספור האחרון, שבו הגיע
 ברקוביץ למדרגה אמנותית עליונה וגם
 לידי עמדה אנושית נעלה. ועל כלם טבוע
 חותמו העצמי של חסטר הצנוע והנאמן. כי
 חוץ מן הריאליזם והפשטות, מציגת תמיד
 את יצירתו של ברקוביץ אהבת-האדם הגדולה
 וההבנה האמתית לגמש החלכאים. הוא אינו
 נסחף בזרם הארוטיקה הזולה של המשכילים
 לחצאין והניו־רסטיניקים ברבם, אלא נשאר
 נאמן להמון העם ולחיייו הקטנים והעלובים.
 גם בספוריו החדשים, בעל שמחה ו"נדחים"
 שבספר הראה ברקוביץ את כשרונו האמנותי
 להאיר את עינינו ולהראות לנו את השכול
 ואת היתמות שבחיי הנדכאים. אולם ברקוביץ
 אינו מרעיש על זה עולמות, אלא נוסך
 עלינו רוח עצב רך, המתגבר והולך והיה
 בספור האחרון לחרדה גדולה, המחרידה
 ומרעידה את לבנו.

הספור הזה, אף כי הוא ריאלי, מתעלה
 למדרגת סמל, והוא כה שלם במובן האמנותי
 וכה חשוב מן הצד המוסרי והחיוני, עד כי
 הוא אחד הספורים המעטים בספרותנו, שאנו
 יכולים להתגאות בהם.

תכנו: חייה של משפחה נדחת, משפחת
 עניים מרודים, שראשה הוא חולה-רוח. את
 עקר שימת-לבו הפנה המספר לתאור הדמות
 המרכזית של חולה-רוח זה, הוא מיכל
 "הנדח", אולם יחד עם זה גלל לפנינו את
 כל המגלה העצובה של חיי הנדחים, וכל
 טרף וטרף שלה קובע ברכה במני-עצמו.

אותו ימי של אנושיות טהורה שרוי
 גם בתוך הספור, בעל שמחה. גם בו יספר
 ברקוביץ על נעלב בידי שמים, על יהודי
 תם אן שוטה, שהחיים נתנו לו מעט שמחה
 גדולה, כדי להאיר את עבירותו המדכאה.
 בספור "בני קבר" מתקרב ברקוביץ אל

התכן של "משה'קלי הניר", אולם בלתי כשרון, ובספור "כלי-זכוכית" הוא נוגע קצת בחיי אינטליגנטי העירה ה"תלושים", אך השעם מרגשת בציור אותה האנקדוסיות, המתגלה ונראית לפעמים אצל "משורר העירה". אבל ערכם האמנותי והשפעתם של שאר שלשת הספורים עלינו כה גדולים, עד שהרגש המתעורר לרגלי הקריאה בספור זה בַּטֵּל ברגשות אחרים, טובים ויפים.

ד. א. פרידמאן.